

LIBRIS

We know
books

POVESTEA

Căciunului

Traducere: Diana Trăncuță

Wendy Malloy și Gina Webb

Cuprins

Introducere: Magia Crăciunului	4
Capitolul 1: Începe să se simtă Crăciunul	5
Capitolul 2: Sus pe acoperiș: Moș Crăciun	23
Capitolul 3: „’Twas the Night Before Christmas...”	43
Capitolul 4: A fost odată un Crăciun	67
Capitolul 5: Crăciunul în lume	95
Capitolul 6: Cea mai frumoasă perioadă din an	121
Despre autoare	144

Magia Crăciunului

Tot anul, copiii visează cu ochii deschiși la cea mai frumoasă noapte: noaptea când Moș Crăciun face ocolul Pământului, împărțind daruri la fetițele și băieții cuminți. În Ajunul Crăciunului, copiii sunt atenți să audă clopoței de la sanie. Își îndreaptă privirea spre cer, căutând renii. „Oare Rudolf este acolo?” Apoi, pe întuneric, stau în pat cu ochii deschiși, ascultând. La cel mai mic zgomot, se furișează pe scări, sperând să-l zărească măcar o dată pe adevăratul Moș Crăciun.

Dar și adulții visează la Crăciun. Există ceva la această sărbătoare care ne întoarce în copilărie și ne reconectează la inocența unor vremuri mai simple, la sentimentul de prietenie, familie și comunitate. O dată pe an, suntem atinși de acest spirit și îmbrățișăm magia. Și, la fel cum fac copiii, simțim aceeași nerăbdare de a asculta clinchetul zurgălăilor în timp ce privim cerul înstelat din Ajunul Crăciunului.

Pornește într-o călătorie prin istoria Crăciunului, de la cele mai vechi sărbători ale solstițiului de iarnă până la epoca europeană a Sfântului Nicolae, de la eleganța victoriană la strălucirea de sărbătoare a orașului New York. Cunoaște-l pe cel dintâi Moș Crăciun și urmărește-i evoluția de-a lungul anilor, de la sfântul îmbrăcat în verde până la elful vesel în costum roșu. Cântă colinde vechi și noi și bucură-te de filmele îndrăgite de Crăciun, toate acestea fiind parte din imaginile și sunetele care rămân în tradițiile de familie.

Descoperă Crăciunul din întreaga lume – tradițiile și obiceiurile care fac această sărbătoare unică pentru diferite culturi și creează o legătură între noi, indiferent de locul unde trăim. Visul păcii și al bunăvoinței nu cunoaște limite; ne bucurăm, ca o mare familie, într-un singur gând, care ne aduce împreună la această miraculoasă sărbătoare a întregii lumi.

Începe să se simtă Crăciunul

Crăciunul este una dintre cele mai îndrăgite sărbători din lume, indiferent că ne urăm unii altora „Crăciun fericit!”, „Feliz Navidad!”, „Joyeux Noël” sau „God Yul”. Există nenumărate feluri de a o spune, precum și de a sărbători. Pentru oamenii, mai ales pentru copiii din toată lumea, este un moment când dorințele devin realitate, iar magia se simte în atmosferă. Bucuria de a împodobi pomul de Crăciun, emoția despachetării cadourilor, mirosul îmbietor al turtei dulci și al fursecurilor care se coc, acel sentiment că Moșul nu-și mai vede capul de treabă în atelierul lui, pregătind jucăriile pentru a fi dăruite la timp... Nu-i de mirare că tot anul așteptăm cu nerăbdare să vină Crăciunul!

Privește brazii de Crăciun scoși la vânzare, vitrinele frumos decorate ale fiecărui magazin și ascultă colindele vesele ce compun coloana sonoră a acestei sărbători: Poți să-ți închipui că momentul Crăciunului a arătat și altfel?

Crăciunul n-a fost întotdeauna vesel, ba chiar a existat o vreme când colindele și cântecele noastre preferate nici măcar nu fuseseră așternute pe hârtie. De fapt, în unele perioade, oamenii nici nu erau lăsați să cânte despre Crăciun. Nimeni nu știa ce este o felicitare de Crăciun, nimeni nu ieșea să cumpere un brad și să-l decoreze cu luminițe și ornamente strălucitoare roșii, aurii și verzi.

Toate lucrurile care nouă ni se par normale acum au apărut în două mii de ani de tradiții și datini, unele schimbându-se, înnoindu-se sau dispărând odată cu trecerea timpului. Ceea ce sărbătorim astăzi pe 24 și 25 decembrie a început cu multă, multă vreme în urmă – în zilele îndepărtate ale Romei Antice...

Ce sunt Saturnaliile?

Una dintre cele mai mari – și mai zgomotoase – festivități ale anului în Roma de la sfârșitul primului secol după Hristos era sărbătorirea solstițiului de iarnă, care purta numele de Saturnalii. Organizate în onoarea zeului Saturn, care patrona muncile agricole și roadele pământului, a primăverii care urma, Saturnaliile erau o perioadă de mese festive și petreceri care dura o întreagă săptămână, sfârșindu-se pe 23 decembrie. În timpul acelor zile, sclavii aveau aceleași drepturi ca stăpânii lor și nimeni nu trebuia să muncească. Unele tradiții specifice acestei festivități – precum schimbul de cadouri, ideea de petrecere și de repaus – au fost preluate în cele din urmă și în sărbătorirea Crăciunului.

Când a fost sărbătorit Crăciunul prima dată?

Timp de aproximativ trei sute de ani după nașterea lui Hristos, Crăciunul nu avea loc în decembrie. De fapt, nu exista o zi anume pentru sărbătorirea nașterii lui Iisus – pe de-o parte, fiindcă specialiștii nu s-au pus de acord în ce zi s-a născut și, pe de altă parte, pentru că Paștele era principala sărbătoare creștină, nu Crăciunul. Pare greu de crezut acum, dar unii dintre primii lideri ai bisericilor se opuneau ideii de a sărbători zilele de naștere – considerau că nașterea lui Iisus era un eveniment mult prea serios pentru a fi transformat în motiv de petrecere.

Totuși, oamenii din toată lumea sărbătoreau zilele pe care acum le cunoaștem drept perioada Crăciunului. În timpul iernilor geroase, înainte să existe lumina electrică, vremea când soarele avea să strălucească din nou era așteptată cu nerăbdare. Oamenii se bucurau să lase în urmă zilele lungi de iarnă și sărbătoreau venirea primăverii, când copacii înverzeau și culturile agricole prindeau viață.

În Scandinavia și în unele părți din Europa de Nord, oamenii sărbătoreau Yul, o altă sărbătoare în mijlocul iernii. La fel ca Saturnaliile romanilor, Yul se ținea în zilele reci de iarnă și sărbătorea schimbarea anotimpurilor prin focuri de tabără și ospete ce onorau întoarcerea soarelui. Unii spun că vechii zei din mitologia nordică, ce călătoreau în sănii sau care trase de capre sau cai, au fost inspirație pentru apariția lui Moș Crăciun pe care-l știm astăzi! Brazii de Crăciun au apărut mai întâi la triburile germanice, primele care i-au adus în interiorul locuințelor.

Cu timpul, aceste obiceiuri vechi s-au amestecat, la fel ca ingredientele dintr-o oală mare cu supă, până când, încet, dar sigur, momente și frânturi din toate festivalurile antice au format tradițiile de Crăciun.

De unde vine cuvântul „Crăciun“?

Prima oară, cuvântul „Crăciun“ a început să fie folosit la aproape o mie de ani după nașterea lui Iisus.

În engleza veche, începând cu anul 1038, sărbătoarea a fost numită „Cristes Maesse“ – însemnând Liturghia lui Hristos. Mai târziu s-a folosit cuvântul Cristes-messe, care, treptat, a fost prescurtat la Christemass, devenind în cele din urmă „Christmas“. În anul 320 după Hristos, ziua de 25 decembrie a fost recunoscută oficial ca fiind data nașterii lui Iisus și, curând, a devenit și ziua sărbătoririi Crăciunului.

Împodobiți casele...

Ca multe tradiții de Crăciun, obiceiul de a folosi coniferele ca decorațiuni a început cu mult timp în urmă, înainte de a fi sărbătorit Crăciunul. În Antichitate, copacii erau considerați magici, iar ramurile lor erau puse deasupra ușilor și șemineelor pentru a ține la distanță vrăjitoarele, fantomele și spiritele rele. Deoarece copacii precum pinul, bradul și molidul își păstrează culoarea verde luxuriantă și boabele roșii chiar și în gerul tăios, aceștia erau aduși la multe festivaluri de iarnă, pentru a înveseli atmosfera și a le reaminti oamenilor că se apropia primăvara.

Tot în Antichitate, mulți oameni foloseau ramuri verzi, ilex și vâsc pentru a-și împodobi casele în timpul solstițiului de iarnă. Romanii împodobeau cu verdeață templele în perioada Saturnaliilor. Aceste plante verzi „aducătoare de noroc“ se folosesc și în prezent, pentru împodobirea brazilor de Crăciun și pentru confecționarea de coronițe și ghirlande.

O, brad frumos!

În Antichitate, scandinavii aduceau un copac în casă, astfel încât să le ofere un mediu primitiv zânelor și spiritelor care locuiau în el. Mai târziu, în secolul al XVI-lea, pentru sărbătoarea Crăciunului, creștinii germani construiau în interior o piramidă din lemn și o împodobeau cu ramuri verzi, bomboane, prăjituri, figurine care înfățișau scena Nașterii Domnului. În Evul mediu, oamenii îi sărbătoreau pe Adam și Eva pe 24 decembrie. Ei împodobeau cu mere un „copac al Paradisului”.

Nimeni nu știe cu certitudine, însă împodobirea pomului de Crăciun este posibil să fi apărut în urmă cu aproximativ 1 000 de ani, în Europa de Nord. În Lituania există o plachetă ce marchează locul în care un astfel de pom a fost împodobit cu flori din hârtie în timpul Crăciunului din anul 1510. O altă poveste susține că fondatorul mișcării protestante, Martin Luther, este cel care a împodobit pentru prima dată un pom de Crăciun. Legenda spune că în anul 1536, în timp ce Luther se plimba printr-o pădure, cu o seară înainte de Crăciun, compunând o predică, și-a ridicat privirea să admire stelele strălucind printre ramurile copacilor. A adus acasă un mic brad și a așezat lumânările pe ramurile sale, spunându-le copiilor săi că priveliștea din pădure îi amintise de Iisus, cel care a părăsit Cerul ca să vină pe Pământ.

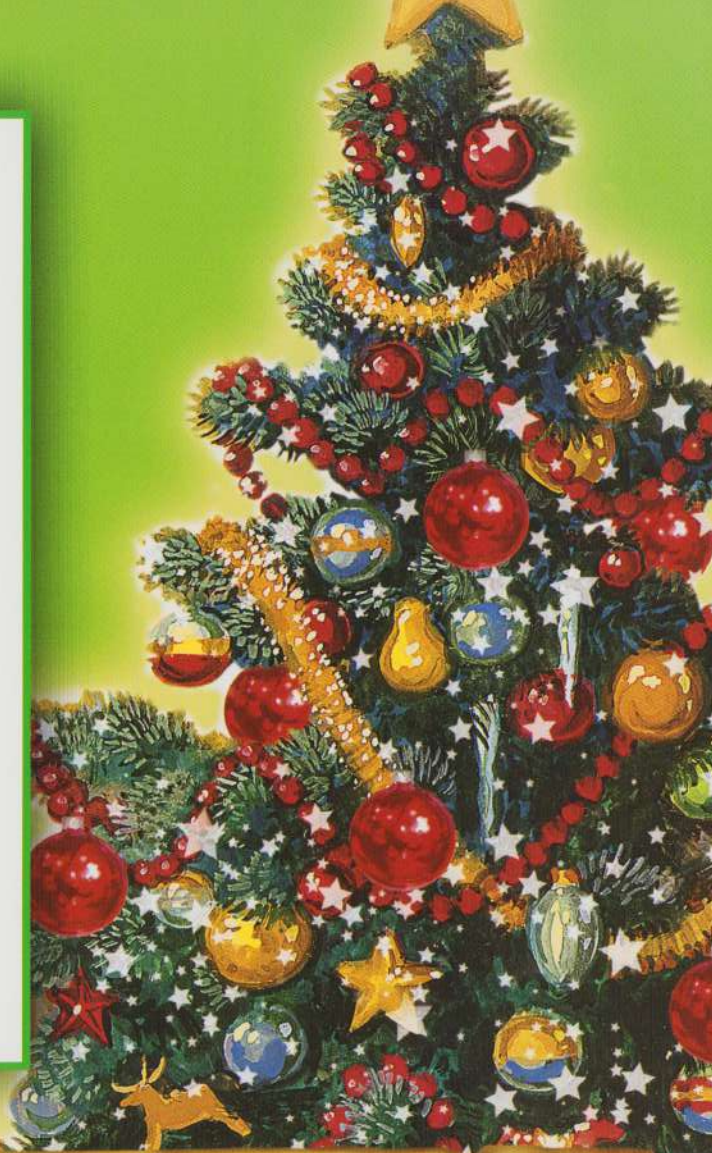

Cine a avut primul pom de Crăciun?

Mulți ani, pomul de Crăciun a fost o tradiție regală, devenind târziu o obișnuință printre oamenii de rând. În 1800, regina Charlotte, soția de origine germană a regelui George al III-lea, a împodobit un pom de Crăciun pentru copii la Windsor Lodge. Copacul strălucea de lumânări, iar ramurile îi erau încărcate de bomboane, fructe, nuci și mici daruri pe care copiii bucuroși abia așteptau să le ia.

Tânăra prințesă Victoria văzuse pomi de Crăciun în Germania, când, copil fiind, își vizitase rudele de acolo, și s-a bucurat de aceste ornamente toată copilăria. Dar soțul ei, prințul Albert, de asemenea originar din Germania, a fost cel care a adus tradiția lui natală de a decora pomul cu ornamente din sticlă suflată și lumânări. Prințul Albert și regina Victoria erau personalități apreciate în Anglia, și orice făceau la Curte devenea imediat la modă. În 1849, pomul de la Castelul Windsor a apărut în *Illustrated London News*. Imediat ce oamenii au văzut fotografia cu familia regală stând în jurul bradului de Crăciun, toți au vrut să aibă pom de Crăciun!

Cam în aceeași perioadă când englezii începeau să aducă pomul de Crăciun în locuințele lor, americanii le-au urmat exemplul. Aceștia aflaseră deja despre multe tradiții britanice vechi legate de Crăciun, de la un scriitor pe nume Washington Irving.

Cine a fost Washington Irving?

Irving a fost un scriitor american născut în orașul New York chiar la finalul Războiului de Independență, în 1783. Cele mai cunoscute povești ale sale sunt „Legenda călărețului fără cap” și „Rip Van Winkle”. Dar el este responsabil și pentru reprezentarea sărbătorii Crăciunului așa cum o cunoaștem astăzi.

Când Irving avea 20 și ceva de ani, a scris o carte intitulată *Knickerbocker's History of New York*, care includea o poveste despre un bărbat care visase că Sfântul Nicolae zbura deasupra copacilor într-o trăsură și lăsa daruri pentru copiii care-și atârnseseră ciorăpeii lângă șemineu.

Mai târziu, Irving a locuit în Anglia, unde a descoperit multe tradiții vechi de Crăciun, inclusiv colindele, bușteanul de Yule, băutura Wassail, cina de Crăciun și vâscul. A scris despre ele în cinci schițe din cartea *Old Christmas*, publicată în 1820. Irving credea că iernile mohorâte din nordul Statelor Unite ar fi fost înșeninate de o sărbătoare festivă, așa că a început să promoveze Crăciunul ca o perioadă de veselie și nostalgie și, de asemenea, a vorbit prima oară despre Sfântul Nicolae.

De ce ne sărutăm sub vâsc?

Sărutul sub vâsc este una dintre cele mai vechi – și mai prețuite – tradiții de Crăciun. Pe vremea când Washington Irving a scris despre ea la începutul secolului al XIX-lea, de fiecare dată când un tânăr săruta o femeie sub vâsc, culegea o boabă dintre ramuri. După ce dispăreau toate boabele, privilegiul sărutului lua sfârșit pentru o perioadă.

Dar de unde a apărut această tradiție? Se crede că are originile în mitologia nordică, din care aflăm că zeul Baldur, zeul luminii, al bucuriei, al purității, al frumuseții și al inocenței, a fost ucis de o suliță făcută din vâsc. Mama lui, Frigga, zeița iubirii, a fost atât de supărată, încât a alungat vâscul în vârful copacilor. Când Baldur a renăscut, Frigga, bucuroasă, s-a căit și a decis ca vâscul să fie un simbol al iubirii. Cu timpul, oamenii au început să atârne vâsc deasupra ușii, în semn de pace și bunăvoință.

Deoarece însușirile mistice ale vâscului au fost asociate cu păgânii, unele biserici creștine l-au interzis. Atunci, a fost înlocuit cu ilexul. Astăzi, crengile lui ne împodobesc casele, iar vâscul a fost păstrat pentru... sărut!

Când au ajuns pomii de Crăciun în America?

Primii coloniști americani, precum puritanii, nu sărbătoreau Crăciunul. Dar soldații germani care au luptat alături de englezi în timpul Războiului de Independență împodobeau mici pomi, la fel cum o făceau în țara lor natală, iar la începutul anilor 1800, coloniștii germani așezau pe mese brăduți de Crăciun. De fapt, se spune că prima persoană care a atârnat acadele într-un pom de Crăciun a fost un imigrant german din Ohio.

Pe vremea aceea, nu se vindeau pomi de Crăciun. Abia în 1851, un fermier din Catskill pe nume Mark Carr a adus în New York căruțe pline de brazi și molizi și i-a vândut pe toți – cu un preț începând de la cinci cenți pomul! Până în anul 1900, una din cinci familii americane avea un pom de Crăciun și, douăzeci de ani mai târziu, acest obicei s-a răspândit aproape la nivel național. Prima pepinieră de pomi de Crăciun datează din 1901 și consta în 25 000 de molizi norvegieni cultivați pe o plantație din New Jersey.

